

SİGORTA ŞİRKETLERİNİN RÜCU VE SOVTAJ İŞLEMLERİNDE BSMV MATRAHININ BELİRLENMESİ

ÖZET

92 Seri No.lu GİDER VERGİLERİ GENEL TEBLİĞİ'nde; sigorta şirketlerince rücu ve sovtaj işlemleri sonucunda lehe alınan paraların banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV) yönünden vergilendirilmesine ilişkin açıklamalarda bulunuldu. 11.10.2022 tarihinden itibaren yürürlüğe giren Tebliğde özetle aşağıdaki açıklamalar yer almaktadır.

(1) Sigorta şirketlerinin rücu ve sovtaj işlemleri sonucunda nakden veya hesaben lehe aldığı paralar üzerinden yürürlükteki oranlara göre BSMV hesaplamaları gerekmekte olup, söz konusu işlemlerde BSMV matrahı, mülga Hazine Müsteşarlığının 2015/6 sayılı Genelgesi kapsamında sigorta şirketleri tarafından tahsil edilen/edilecek rücu veya sovtaj bedeli ile daha önce tahakkuk ettirilen rücu veya sovtaj değeri arasındaki farktır.

(2) Buna göre, sigorta şirketlerinin sovtaj işlemleri sonucunda mülkiyetine almış oldukları hurda veya hasarlı malların satışı ya da söz konusu malların sigortalıdan alınan bir vekaletle aracı bir firma tarafından üçüncü şahıslara satılması sonucu satış bedelinin doğrudan veya sigorta şirketi aracılığıyla tazminat bedelinin bir parçası olarak sigortalıya ödenmesi işlemlerinde, hurda veya hasarlı malların satış bedeli ile daha önce tahakkuk ettirilen sovtaj değeri arasındaki fark üzerinden BSMV hesaplanması gerekir.

(3) Sigorta şirketleri tarafından sovtaj bedeli ödenmeyerek hurda veya hasarlı malların sigortalıya bırakılması ve sigortalı tarafından bizzat satılmasına ilişkin işlemlerde ise sigorta şirketlerince yapılan bir muameleden söz edilemeyeceğinden söz konusu işlemler BSMV'ye tabi tutulmaz.

Sigortacılık terminolojisinde hasar gören malın satışı ve satış bedelinin tazminattan düşülmesi sovtaj, sigorta şirketinin sorumluluklarından vazgeçmek için mahkemeye başvurması rücu talebi olarak tanımlanmaktadır.

11.10.2022 tarih ve 31980 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan [92 Seri No.lu GİDER VERGİLERİ GENEL TEBLİĞİ’nde](#); sigorta şirketlerince rücu ve sovtaj işlemleri sonucunda lehe alınan paraların banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV) yönünden vergilendirilmesine ilişkin açıklamalarda bulunuldu.

I- Yasal mevzuat

- 1) 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu’nun 28 inci maddesinin birinci fıkrasına göre, sigorta şirketlerinin her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar BSMV’ye tabidir.
- 2) Buna göre, sigorta şirketlerince bir muamele yapılması ve bu muamele sonucu lehe para alınmasıyla birlikte vergiyi doğuran olay gerçekleşmektedir.
- 3) BSMV’de lehe alınan paranın hesabında işlem maliyetleri dikkate alınabilir. Ancak işlem anında ortaya çıkmayan veya işlem anında ortaya çıkmakla birlikte tutarı net bir şekilde hesaplanamayan maliyet unsurları lehe alınan paranın hesabında dikkate alınmaz.
- 4) 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1472 nci maddesinde, sigortacının sigorta tazminatını ödediğinde, hukuken sigortalının yerine geçeceği, sigortalının, gerçekleşen zarardan dolayı sorumlulara karşı dava hakkı varsa bu hakkın, tazmin ettiği bedel kadar, sigortacıya intikal edeceği, sorumlulara karşı bir dava veya takip başlatılmışsa, sigortacının, mahkemenin veya diğer tarafın onayı gerekmeksizin, halefiyet kuralı uyarınca, sigortalısına yaptığı ödemeyi ispat ederek, dava veya takibi kaldığı yerden devam ettirebileceği, sigortacının zararı kısmen tazmin etmişse, sigortalının kalan kısımdan dolayı sorumlulara karşı sahip olduğu başvurma hakkını koruyacağı hüküm altına alınmıştır. Buna göre, halefiyet ilkesi gereğince sigorta şirketleri ödediği tazminat dolayısıyla tazmin ettiği zarar ölçüsünde sigortalının haklarına sahip olmakta ve üçüncü kişilere karşı rücu hakkını kullanabilmektedir.
- 5) Sigorta kapsamında olan hurda veya hasarlı mallar, sigorta şirketlerince malın rayiç değerinden sovtaj bedeli tenzil edilerek kalan tutarın sigortalıya ödenmesi suretiyle sigortalıya bırakılabildiği gibi sigortalı ve sigorta şirketi arasında yapılan anlaşmayla tazminat ödemesinin bir parçası olmak üzere sigorta şirketlerinin mülkiyetine de geçebilmektedir. Ayrıca, hasarlı mallar, sigortalı tarafından vekalet verilen aracı bir firma vasıtasıyla üçüncü şahıslara satılabilmekte ve satış bedeli doğrudan ya da sigorta şirketi aracılığı ile tazminat bedelinin bir parçası olarak sigortalıya ödenebilmektedir.

- 6) Mülga Hazine Müsteşarlığının 2015/6 sayılı Rücu ve Sovtaj Tutarlarına İlişkin Genelge'sinin;
- 2.2. maddesinde, rücu ve sovtaj tutarının tahakkukunun yapılabilmesi için, halefiyet hakkının kazanılması ve tutarın şirket uygulamasına göre belirlenmiş olması gerektiği,
 - 2.4. maddesinde, sigorta şirketlerinin yaptıkları tazminat ödemelerini sigortalılardan aldıkları ibraname veya banka dekontu ile tevsik etmeleri gerektiği ve rücu amacıyla karşı sigorta şirketine ya da üçüncü şahıslara bildirim yapılması kaydıyla, karşı sigorta şirketinin teminat limitine kadar olan rücu tutarlarının tahakkuk ettirilebileceği,
 - 2.6. maddesinde, sovtaj tutarlarının sovtajın sigortalıya bırakılmadığı her durumda tahakkuk ettirilmesi gerektiği,
 - 2.8. maddesinde de tahsil edilen rücu ve sovtaj tutarının tahakkuk ettirilen tutarlardan fazla olması durumunda aradaki farkın ilgili gelir hesabına aktarılması gerektiği

hususları düzenlenmiştir.

II-Rücu ve sovtaj tutarlarının BSMV yönünden vergilendirilmesi ve matrah

- 1) Sigorta şirketlerinin rücu ve sovtaj işlemleri sonucunda nakden veya hesaben lehe aldığı paralar üzerinden yürürlükteki oranlara göre BSMV hesaplamaları gerekmekte olup, söz konusu işlemlerde BSMV matrahı, mülga Hazine Müsteşarlığının 2015/6 sayılı Genelgesi kapsamında sigorta şirketleri tarafından tahsil edilen/edilecek rücu veya sovtaj bedeli ile daha önce tahakkuk ettirilen rücu veya sovtaj değeri arasındaki farktır.
- 2) Buna göre, sigorta şirketlerinin sovtaj işlemleri sonucunda mülkiyetine almış oldukları hurda veya hasarlı malların satışı ya da söz konusu malların sigortalıdan alınan bir vekaletle aracı bir firma tarafından üçüncü şahıslara satılması sonucu satış bedelinin doğrudan veya sigorta şirketi aracılığıyla tazminat bedelinin bir parçası olarak sigortalıya ödenmesi işlemlerinde, hurda veya hasarlı malların satış bedeli ile daha önce tahakkuk ettirilen sovtaj değeri arasındaki fark üzerinden BSMV hesaplanması gerekir.
- 3) Sigorta şirketleri tarafından sovtaj bedeli ödenmeyerek hurda veya hasarlı malların sigortalıya bırakılması ve sigortalı tarafından bizzat satılmasına ilişkin işlemlerde ise sigorta şirketlerince yapılan bir muameleden söz edilemeyeceğinden söz konusu işlem BSMV'ye tabi tutulmaz.

Söz konusu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Saygılarımızla...

[Gider Vergileri Genel Tebliği \(Seri No: 92\)](#)